

BĪSTAMO VIELU AIZVIETOŠANA

Šī ir vispārīga informācija maisījumu sintezētājiem, piemēram, krāsu vai sadzīves ķīmijas ražotājiem par to, kā uzsākt maisījumos izmantoto bīstamo vielu aizvietošanu.

Kā sākt?

1. Ja jūsu uzņēmumā ir vielas, to maisījumi vai pat izstrādājumi, ko vēlaties aizvietot, nosakiet, kas būtu jāaizvieto vispirms.

Kritēriji, lai noteiktu, ko būtu visbūtiskāk aizvietot, varētu būt šādi:

- (nākotnes) likumu prasības (viela būs aizliegta vai ierobežota);
- darba aizsardzības problēmas (darbinieku atsauksmes, darba vides riska novērtēšanas rezultāti);
- ievērojamas izmaksas emisiju samazināšanai vidē, noteikto emisiju robežvērtību pārsniegšana;
- klientu spiediens;
- produktu un procesu izmaiņas, kas var notikt vienlaicīgi ar ķīmisko vielu nomaiņu;
- uzņēmuma politika bīstamo vielu izskaušanai.

Pārbaudiet (nākotnes) likumu prasības (viela būs aizliegta vai ierobežota):

Informācija par bažas izraisošām vielām	
Vielas, kas jau ir aizliegtas vai ierobežotas	<ul style="list-style-type: none">• REACH ierobežotās vielas• Subsport ierobežoto vielu saraksts
Vielas, kas tiks ierobežotas tuvākajā nākotnē, pierādījumu skaits par to kaitīgumu palielinās	<ul style="list-style-type: none">• Ļoti augstas bažas izraisošo kandidātvielu saraksts licencēšanai• REACH noteiktās vielas licencēšanai• ChemSec Sin list
Informāciju par vielu bīstamajām īpašībām var meklēt šeit	
Informācija par ķīmiskajām vielām, kuras tiek ražotas vai ievestas Eiropas Savienībā. Te atrodamā informācija par to bīstamajām īpašībām, klasifikāciju un marķēšanu un drošu lietošanu.	<ul style="list-style-type: none">• Informācija par ķīmiskajām vielām: ECHA mājaslapa
Klasifikācijas un marķēšanas informācija par ražotāju un importētāju paziņotajām un reģistrētajām vielām	<ul style="list-style-type: none">• Klasifikācijas & marķēšanas inventarizācija: ECHA mājaslapa
Iespējams meklēt ziņojumus un datus, ievadot vielas nosaukumu, numuru	<ul style="list-style-type: none">• OECD eChemPortal

LIFE / FIT FOR REACH

2. Meklējiet alternatīvas

Konsultējieties ar piegādātājiem, klientiem, ķīmijas ekspertiem un meklējiet informāciju un aizvietošanas pieredzes aprakstus zinātniskā un tehniskā literatūrā. Apsveriet ne tikai vielu, bet arī tehnoloģiju, procesu u.c. aizvietošanu.

Kur meklēt informāciju par iespējamajām alternatīvām un jau īstenoto aizvietošanu:

- OECD aizvietošanas un alternatīvu novērtēšanas rīki (angļu valodā)
- SUBSPORT aizvietošanas atbalsta portāls (angļu valodā)
- Kolonmodelis – praktisks rīks, lai identificētu alternatīvas vielas (angļu valodā)
- Licencējamo vielu gadījumā – konsultācijas ar atbildīgo institūciju, piemēram, ECHA forums
- Nozaru asociācijas, eksperti un konsultanti

3. Novērtējiet, salīdziniet un izvēlieties

Salīdziniet alternatīvās vielas vai tehnoloģijas, izmantojot, piemēram, [UBA Guide to Sustainable chemicals](#)¹, [Green Screen](#), [ChemSec SINimilarity](#) (visi angļu valodā). Pārbaudiet izvēlēto alternatīvu toksikoloģiskās un ekotoksikoloģiskās īpašības, lai pārliecinātos, ka uz tām tuvākajā nākotnē neattieksies ierobežojumi.

Ja esat izvēlējušies pieņemamas alternatīvas, izvērtējiet arī tādus aspektus kā izmaksas, klientu pieprasījumu, enerģijas un resursu patēriņu, potenciālo atkritumu apjomu un veidu, pārstrādi, sociālo ietekmi.

Projekta LIFE Fit For REACH eksperti jums var palīdzēt novērtēt izvēlēto alternatīvu. Rakstiet valters.toropovs@bef.lv.

¹ Elektronisks rīks, lai salīdzinātu vielas un maisījumus, kuru LIFE Fit for REACH var piedāvāt pēc pieprasījuma.

4. Testējiet, ieviesiet un uzlabojiet

Kad esat izvēlējušies atbilstošāko alternatīvu (vielu vai tehnoloģiju), veiciet sākotnējo testēšanu. Izvērtējiet alternatīvas sniegumu un citas izmaiņas, ko tā rada, kā arī ietekmi uz vidi un cilvēka veselību. Ja rezultāts ir pozitīvs, sāciet lielāka mēroga ieviešanu, vienlaicīgi arvien meklējot iespējamus uzlabojumus.

Projekts LIFE Fit For REACH nodrošina finansiālu atbalstu drošu alternatīvu testēšanai un ieviešanai. Lai uzzinātu vairāk, sazinieties ar projekta ekspertiem valters.toropovs@bef.lv.

Projektu "Baltijas pilotpasākumi bīstamo ķīmisko vielu emisiju samazināšanai, izmantojot aizvietošanu un resursu efektivitāti" (LIFE Fit for REACH, Projekta Nr. LIFE14 ENV/LV/000174) līdzfinansē Eiropas Komisijas finanšu instruments LIFE.